

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 162/05-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. júna 2005 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. S. C., bytom V., zastúpeného advokátkou JUDr. E. Ľ., B., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 30 ods. 4 v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom a uznesením Súdnej rady Slovenskej republiky č. 685 zo 7. marca 2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. S. C. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. marca 2005 doručená sťažnosť JUDr. S. C. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základného práva podľa čl. 30 ods. 4 v spojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a uznesením Súdnej rady Slovenskej republiky (ďalej len „súdna rada“) č. 685 zo 7. marca 2005.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

«... dňa 14. 11. 2004 sa prihlásil do výberového konania, vyhláseného pre výber sudcov Špeciálneho súdu (...) a po splnení všetkých požadovaných predpokladov, žiadaných predsedom výberovej komisie, sa ustanovil na výberové konanie dňa 16. 2. 2005, ale jej predseda mu oznámil, že ho do tohto konania nepripúšťajú, a to bez uvedenia akéhokoľvek dôvodu. Sťažovateľ sa preto listom z 19. 2. 2005 opätovne domáhal oznámenie príčin, pre ktoré sa nemohol zúčastniť výberového konania, ale predseda výberovej komisie (dr. H. S.) ani na túto žiadosť nereagoval. Sťažovateľ potom listom z 3. 3. 2005 informoval Súdnu radu o protiústavnom konaní výberovej komisie so žiadosťou, aby v dôsledku toho „anulovali“ jej rozhodnutie, lebo v opačnom prípade sa bude musieť obrátiť na Ústavný súd SR o ochranu svojich práv. Súdna rada SR aj napriek tomu na zasadnutí konanom 7. 3. 2005, hlasovaním schválila JUDr. J. H. za kandidáta na vymenovanie do funkcie sudcu Špeciálneho súdu (...).»

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti uviedol, že:

«1. Právomoc predkladať návrhy na kandidáta na sudcu Špeciálneho súdu ústava zveruje Súdnej rade SR. Je nesporné, že postup pri navrhovaní kandidáta na sudcu Špeciálneho súdu, je integrálnou súčasťou uplatňovania základného práva občanov na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok (čl. 30 ods. 4 ústavy). Ide o procesný postup (konanie), ktorý musí rešpektovať ústavný príkaz vyjadrený v dikcii čl. 30 ods. 4 ústavy („za rovnakých podmienok“) – vid'. II. ÚS 5/03, II. ÚS 9/00, III. ÚS 23/00 ap.

2. V právnom štáte (čl. 1 ústavy) je nevyhnutné, aby každý orgán verejnej moci, vrátane Súdnej rady, postupoval pri výkone svojej právomoci tak, že zabezpečí objektivitu svojho postupu, smerujúceho k ochrane alebo uplatňovaniu základného práva alebo základnej slobody, ako aj objektivitu samotného rozhodovania o ochrane a uplatňovaní základného práva alebo základnej slobody, a to bez ohľadu na to, či tento postup prebieha v právne formalizovanom rámci alebo iba v rámci faktickej činnosti príslušného orgánu.

Uplatňovanie a ochrana každého základného práva alebo slobody musí byť v činnosti každého orgánu verejnej moci zabezpečená reálne a musí prebiehať na nediskriminačnom základe. Táto požiadavka sa dotýka každého úkonu orgánu verejnej moci, ktorý priamo alebo aspoň sprostredkovane súvisí s ochranou alebo uplatňovaním základného práva alebo slobody (II. ÚS 5/03).

3. Súdna rada mala preto povinnosť ústavne súladným spôsobom uplatniť kritériá a požiadavky, vyplývajúce z ust. čl. 30 ods. 4 ústavy pre posudzovanie výberového konania a jej výsledku, vo forme predloženia len jedného kandidáta na voľbu sudcu Špeciálneho súdu, a to aj vo vzťahu k sťažovateľovi, ktorý bol bezdôvodne, resp. bez relevantných dôvodov - ktoré sme sa doteraz nedozvedeli - vylúčený z výberového konania a tým aj z voľby pred Súdnou radou na výber najvhodnejšieho kandidáta pre Špeciálny súd. (...)

Navrhujeme preto, aby ústavný súd prednostne prerokoval túto sťažnosť a

A) podľa § 52 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. odložil vykonateľnosť uznesenia Súdnej rady č. 685 zo 7. marca 2005 o schválení návrhu predložiť prezidentovi SR na vymenovanie za sudcu Špeciálneho súdu JUDr. J. H., a potom prijal nález:

1. Základné právo JUDr. S. C. na prístup k voleným a iným verejným funkciám podľa čl. 30 ods. 4 v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy, postupom pri jeho schvaľovaní za kandidáta na funkciu sudcu Špeciálneho súdu a rozhodovaním Súdnou radou SR porušené bolo.

2. Uznesenie Súdnej rady č. 685 zo 7. 3. 2005 sa zrušuje a vec vracia Súdnej rade SR na ďalšie konanie.

3. JUDr. S. C. sa priznáva finančné zadostučinenie vo výške 100 000 Sk, ktoré mu Súdna rada zaplatí do dvoch mesiacov od doručenia nálezu.

4. JUDr. S. C. sa priznáva náhrada trov konania v sume 6.500 Sk, ktoré mu zaplatí Súdna rada do 2 mesiacov od doručenia nálezu, na účet JUDr. E. L., B.»

K sťažnosti sťažovateľa sa vyjadril predseda súdnej rady podaním zo 14. apríla 2005, z ktorého okrem iného vyplýva:

«Súdna rada vyslovila svoj súhlas s kandidátmi na členov výberovej komisie na funkciu predsedov senátov a funkcie sudcov Špeciálneho súdu na svojom zasadnutí dňa 2. februára 2004 uznesením č. 304.

Podľa zápisnice (priloženej k výzve Ústavného súdu SR) výberové konanie na obsadenie funkcie sudcu Špeciálneho súdu 16. februára 2005 uskutočnila na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky výberová komisia zložená z členov a predsedu, s ktorými vyslovila svoj súhlas súdna rada uznesením č. 304 z 2. februára 2004.

Súdna rada je podľa konštatovania Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci III. ÚS 79/04 „ústavným orgánom, ktorý zabezpečuje nezávislé postavenie súdnej moci vo vzťahu k iným orgánom štátu“. Aj keď výberová komisia nie je „iným orgánom štátu“ je inštitútom kreovaným iným orgánom štátu, a to v tomto prípade ministrom spravodlivosti. Na veci nič nemení ani skutočnosť, že podľa § 151 c) ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich minister túto komisiu kreoval so súhlasom súdnej rady. Súdna rada pri zabezpečení nezávislého postavenia súdnej moci môže využívať len právomoci, ktoré jej expressis verbis vymedzila Ústava Slovenskej republiky a príslušné zákony. Súdna rada nie je orgánom, do pôsobnosti ktorého patrí preskúmavanie ústavnosti, zákonnosti alebo správnosti postupu výberovej komisie; nie je ani orgánom nadriadeným výberovej komisii a ani nezriaďuje výberové komisie na uskutočňovanie výberového konania na funkciu sudcu alebo na funkciu Špeciálneho súdu. Konanie pred výberovou komisiou je vo vzťahu ku konaniu pred súdnou radou konaním samostatným.

Z toho dôvodu (nedostatku kompetencie) súdna rada nemohla rozhodovať o žiadosti JUDr. S. C. zo 4. marca 2005 o anulovanie výberového konania na sudcu Špeciálneho súdu uskutočneného 16. februára 2005. Žiadosť JUDr. S. C. súdna rada vzala na vedomie. (...)

Súdnej rade nebol doručený žiadny návrh ministra spravodlivosti na pridelenie JUDr. S. C. na Špeciálny súd. V prípade, ak by takýto návrh bol súdnej rade doručený, súdna rada v procese rozhodovania o tomto návrhu by rovnako ako v prípade návrhu ministra spravodlivosti na vymenovanie a pridelenie sudcu JUDr. J. H. skúmala či sú splnené všetky zákonné predpoklady na vymenovanie a pridelenie JUDr. S. C. na Špeciálny súd.

Z uvedených dôvodov, preto vo vzťahu k postupu súdnej rady námietku sťažovateľa, že „celý proces navrhovania kandidátov na sudcov Špeciálneho súdu je poznačený nerovným prístupom súdnej rady k sťažovateľovi“ možno považovať za nereálnu, účelovo vykonštruovanú a snažiacu sa odôvodniť údajné porušenie jeho práva na prístup k voleným

a iným verejným funkciám, ktoré občanovi zaručuje čl. 30 ods. 4 v pojení s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Medzi postupom súdnej rady v procese rozhodovania o návrhu ministra spravodlivosti na vymenovanie a pridelenie sudcu JUDr. J. H. a námietkami porušenia práva JUDr. S. C. zaručeného čl. 30 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky v sťažnosti JUDr. S. C. nie je a ani nemôže byť priama príčinná súvislosť, a preto ju považuje súdna rada za zjavne neopodstatnenú a z toho dôvodu ju navrhuje na predbežnom prerokovaní na neverejnom zasadnutí v celom rozsahu odmietnuť.»

Stanovisko predsedu súdnej rady bolo doručené na vyjadrenie právnej zástupkyňi sťažovateľa, ktorá v lehote určenej ústavným súdom nevyužila právo vyjadriť sa k nemu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd

na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnený návrh je potrebné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na konanie (IV. ÚS 66/02, I. ÚS 56/03, II. ÚS 161/03, IV. ÚS 71/05).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľ prihláškou doručenou Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky 15. novembra 2004 sa prihlásil do výberového konania vyhláseného pre výber sudcov Špeciálneho súdu a pozvánkou č. 2775/05-60/20 z 31. januára 2005 bol na uvedené výberové konanie pozvaný na 16. február 2005. Z uznesenia súdnej rady č. 685 zo 7. marca 2005 vyplýva, že súdna rada schválila iného navrhnutého kandidáta na vymenovanie do funkcie sudcu Špeciálneho súdu.

Podstata sťažnosti spočíva v tom, že podľa sťažovateľa jeho základné právo podľa čl. 30 ods. 4 v spojení s čl. 12 ods. 2 ústavy bolo porušené postupom pri jeho schvaľovaní za kandidáta na funkciu sudcu Špeciálneho súdu a rozhodovaním súdnou radou, keď sa riadne prihlásil do výberového konania na sudcu Špeciálneho súdu, do výberového konania nebol pripustený a súdna rada aj napriek uvedenému akceptovala výsledky takéhoto výberového konania.

Podľa čl. 30 ods. 4 ústavy „Občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným funkciám“.

Z citovaného ustanovenia čl. 30 ods. 4 ústavy vyplýva tiež právo za rovnakých podmienok mať prístup k funkcii sudcu, resp. uchádzať sa o funkciu sudcu. Treba však zdôrazniť, že obsahom tohto práva nie je právny nárok na získanie uvedenej funkcie, lebo tento vzniká až vtedy, keď uchádzač splnil v procese prístupu všetky predpísané podmienky.

Ústavný súd súčasne uvádza, že základné právo podľa čl. 30 ods. 4 ústavy nevyklučuje, aby rovnaký prístup (proces rovnakého prístupu) k voleným a iným verejným funkciám nemohol byť rozdelený na viaceré etapy, pričom dosiahnutý výsledok v jednej z nich je predpokladom pre postúpenie do druhej (ďalšej z nich). Podstatné je, aby v každej z týchto etáp bol rešpektovaný príkaz ústavnej normy vyplývajúcej z čl. 30 ods. 4 ústavy, t. j. aby so všetkými uchádzačmi, ktorí sa v nich nachádzajú, resp. ktorí sa do nich dostali, bolo zaobchádzané rovnakým spôsobom a za rovnakých podmienok, a aby tiež voči všetkým uchádzačom boli rovnakým spôsobom uplatňované podmienky, splnenie ktorých je nevyhnutné pre postup do ďalšej etapy výberového konania (II. ÚS 161/03).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti už vyslovil, že v procese prístupu k funkcii sudcu z hľadiska časového ide o:

a) výberové konanie;

b) prerokovanie návrhu úspešného kandidáta z výberového konania a rozhodnutie o ňom na zasadnutí súdnej rady a v prípade návrhu, ktorý získal potrebný počet hlasov, jeho predloženie prezidentovi a

c) menovanie kandidáta prezidentom do funkcie sudcu bez časového obmedzenia [aby sa mohol ujať funkcie, musí ešte zložiť a podpísať sľub v zmysle § 10 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“)].

Kandidát, ktorý nesplní podmienky predchádzajúceho štádia, nemôže ísť do štádia ďalšieho (III. ÚS 79/04).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta porušenie jeho základného práva postupom a uznesením súdnej rady č. 685 zo 7. marca 2005.

Podmienky na vymenovanie kandidáta do ústavnej funkcie sudcu sú obsiahnuté najmä v čl. 145 ods. 1 a 2 ústavy a § 5 ods. 1, § 6, § 7 a § 27 zákona o sudcoch.

Podľa § 5 ods. 1 zákona o sudcoch je jedným zo zákonných predpokladov na vymenovanie sudcu úspešné absolvovanie výberového konania.

Podľa § 29 ods. 1 zákona o sudcoch výberové konanie uskutočňuje výberová komisia.

Podľa zákona č. 458/2003 Z. z. o zriadení Špeciálneho súdu a Úradu špeciálnej prokuratúry a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov kandidát na funkciu sudcu Špeciálneho súdu musí spĺňať ďalšie podmienky vymenovania alebo pridelenia na Špeciálny súd, a to: dovŕšenie 35 rokov a vyjadrenie Národného bezpečnostného úradu, že sudca je oprávnený oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami stupňa utajenia Prísne tajné.

Podľa § 151c ods. 1 zákona o sudcoch do zriadenia sudcovskej rady na Špeciálnom súde výberové konanie na Špeciálny súd na funkciu predsedu senátu a funkciu sudcu vyhlási minister spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“) a uskutoční ho výberová komisia, ktorej členov vymenuje zo sudcov minister spravodlivosti po predchádzajúcom súhlase súdnej rady. Na výberové konanie na Špeciálny súd sa použijú primerane ustanovenia § 28 a § 29 zákona o sudcoch.

Z citovanej právnej úpravy vyplýva, že subjektom vyhlasujúcim výberové konanie na sudcu Špeciálneho súdu je minister spravodlivosti.

Súdna rada v procese prístupu k funkcii sudcu Špeciálneho súdu uplatňuje svoju právomoc podľa § 151c ods. 1 zákona o sudcoch a následne jej právomoc nastupuje až po splnení podmienky úspešného výberového konania.

Z uvedeného vyplýva, že súdna rada sa reálne dostane do kontaktu s kandidátom, ktorý sa zaujíma o funkciu sudcu Špeciálneho súdu, až po splnení zákonných predpokladov podľa § 5 ods. 1 a § 11 ods. 2 zákona o sudcoch vrátane úspešného absolvovania výberového konania. Čo však nie je prípad sťažovateľa, ktorý absolvoval prvú etapu výberového konania, v rámci ktorej sa prihlásil do výberového konania a predložil požadované doklady, a vzhľadom na rozhodnutie výberovej komisie nezískal potrebnú

podporu jej členov, a preto sťažovateľ nepostúpil do ďalšej etapy samotného výberového konania, v rámci ktorej sa uskutočnilo konanie (písomné, resp. ústne) s tými kandidátmi na funkciu sudcu Špeciálneho súdu, ktorí získali potrebnú podporu členov výberovej komisie. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ sa na rokovanie súdnej rady ani nedostal z dôvodu nesplnenia podmienky úspešného výberového konania.

Za daných okolností súdna rada nie je subjektom spôsobilým porušiť základné právo sťažovateľa podľa čl. 30 ods. 4 ústavy, pretože súdna rada nevyhlasuje výberové konanie na sudcu Špeciálneho súdu a do samotného procesu prípravy a organizovania výberového konania na funkciu sudcu Špeciálneho súdu aktívne vstupuje len uplatnením právomoci podľa § 151c ods. 1 zákona o sudcoch, teda po splnení podmienky úspešného výberového konania, ktoré sťažovateľ už neabsolvoval.

Vzhľadom na absenciu príčinnej súvislosti medzi tvrdením sťažovateľa a reálnym postavením súdnej rady a jej úlohami počas priebehu procesu prístupu k funkcii sudcu Špeciálneho súdu, ako aj jej rozhodnutím ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je zjavne neopodstatnená, a preto ju z tohto dôvodu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ďalšiu časť sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal postup súdnej rady, že sa nezaoberala jeho žiadosťou, ktorou spochybnil celé výberové konanie, ústavný súd odmietol pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ napriek tomu, že v konaní pred ústavným súdom bol kvalifikovane zastúpený advokátkou, jeho sťažnosť v tejto časti neobsahovala zákonom predpísané náležitosti, absencia ktorých bráni ústavnému súdu v jej predbežnom prerokovaní.

Sťažovateľ v tejto časti sťažnosti neuviedol úplný, jasný a zrozumiteľný petit - návrh na rozhodnutie vo veci samej (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde), ktorým je ústavný súd v rámci konania o sťažnosti viazaný.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. júna 2005